

အဝဲသုဉ်အပါသုဉ်ညါဝဲ, အဝဲသုဉ်ဘဉ်ဂဲယျုမၤလီၤပလီၤအသး
ဒီးအဝဲသုဉ်သကိးမ့ၢ်လၢ အဝဲသုဉ်ကတိၤတၢ်လီၤဆီ ဒီးတညီၣ်နီၤဒီး
ခဲါအလိုၢလၢအထူသန့ဒီးအမ့ၢ် တၢ်ကွၢ်ကၤတိၤတၢ်ဂီၤလီၤနံၤ ဒီး
တၢ်အိၣ်တၢ်ကစဲးကရဲးတဖၣ်, အပိၤလီၤ. "ပရဲၤပုးဝံၣ်ဂွံၤက့ၤအဝဲ
သုဉ်လၢ တၢ်ကလံၤသးလၢအဂ့ၤလီၤ, တယံၣ်ဘဉ်အဝဲသုဉ်ကမၤ
န့ၣ်တံၤသကိးလၢအသီန့ၣ်လီၤ." အဝဲဒၣ်စံး.

ဖဲသးနံၣ်အိၣ် ၄၈ နံၣ်, သုၣ်စ့ၣ်မိၣ်အကစၢ်ဒုၣ်ဝဲ, ဆီလီၤအသးန့ၣ်ဂ့ၣ်ကစီဒီလီၤ. အဝဲဒုၣ်ထီၣ်တၢ်မၤလိၤဘၣ်ဃးတၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤ ခံလိၤဝဲလံလီၤ. အဝဲဒုၣ်မၤန့ၣ်တံၤသကိးလၢပုၤထီၣ်တၢ်မၤလိၤတပူၤဃီဒီးအိၣ်အကျိၤ, ပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိၤအကျိၤ, လၢကမျိၤအကျိၤ, ဒီးပုၤလၢအလဲၤဃုၣ်က့ၤဃုၣ်ဘၣ်တၢ်ဒီးအိၣ် လၢလုၣ်မ့ၣ်အူၤအပူၤကိးနံၣ်ဒီးအကျိၤ လီၤ.

တယံာ်ဘၣ်အဝဲသုၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိ ကလံၤန့ၣ်လီၤအိၣ်လၢပူၤလုၤပါ ဟံၣ်အိၣ်ဆိးလီၤအပူၤဘၣ်တၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤ, လၢပဒိၣ်ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်ဝဲထဲတဘျီဒီး လၢပုၤအဆိကတၢ်တက ရှိၤအဂီၢ် လၢအက့ၤအိၣ်လၢပုၤတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

စုတၢ်ဆိၣ်ထွဲလၢတၢ်လဲၤတၢ်က့ၤဒီး တၢ်ဆီလီၤက့ၤသးအဂီၢ် လၢအဝဲသုၣ်ဒီးန့ၣ်ဝဲလၢပ ဒိၣ်, UNHCR ဒီးကရၢမၤသကိးတၢ်အအိၣ်တဖၣ်, လဲၤဆူဟံၣ်အပူၤ လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အဝဲသုၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ အဆိကတၢ်တဘျီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သန့က့ၤ အဝဲသုၣ်ဘၣ်ဃုၣ်လီၤစုတနီၤ လၢအဝဲသုၣ်အဘူးအတၢ်အအိၣ်, ဒီးကဘၣ် ဟ့ၣ်ဒီးဝဲကိးလိဒီး ၈၀,၀၀၀ ကးတုၤဆူညါအနံၣ် ၁၀ လီၤ.

"ယတၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်တစး ဘၣ်ဃးလၢပတၢ်အိၣ်သးခဲအံၤအဂီၢ်လီၤ." သုၣ်စ့ၣ်မိၣ်အိၣ်လီၤဝဲ, စံးဝဲလၢအတၢ်ဃုတၢ်မၤခဲအံၤတၢ်ကိတၢ်ခဲအိၣ် မ့ၢ်လၢတၢ်တံာ်တၢ်လၢအဝဲဒုၣ်ကမၤန့ၢ် တၢ်နီၣ်ကါလံာ်တၢ်ပျဲအဃီလီၤ. "ဘၣ်ဆၣ်ယမၤလိၤဘၣ်တၢ်သုတၢ်ဘၣ်လၢဒဲကဝီၤအပူၤအါမး ဒီးယန့ၣ်လၢယကထံၣ်န့ၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲတခါခါ လၢအဆိအချ့လီၤ."

ဖဲအဝဲဒုၣ်ဃုဒီးတၢ်မၤလၢအဂၤအခါ, အတၢ်တိာ်ဟံၣ်လၢအလီၤခံကတၢ်မ့ၢ်ဝဲ လၢကအိးထီၣ်မ့ၢ်ဆါဒီတၢ်ကွၢ်ထွဲပုၤသးပုၤဝဲလီၤတခါ ဖဲလုၤလုၤပါ ဟံၣ်အိၣ်ဆိးလီၤတၢ်တိာ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

အဝဲဒုၣ်အမါစံးဝဲလၢ ဟံၣ်ဒုၣ်လၢအဂၤလၢအဟံၣ်ကဒါစုၢ်ကိး အခိၣ်ထံးဘၣ်ဂဲၤပျုၣ်ဂဲၤဆုးဝဲဝဲၤအလီၤခံ, အခဲအံၤအဝဲသုၣ်အတၢ်အိၣ်သး ဂ့ၤထီၣ်ကစီဒီလီၤ. "ဟံၣ်ဒုၣ်တဒုၣ်စးထီၣ်ပနီၣ်တၢ်မၤလၢအဆါဝဲဟုး ဒီးအဝဲသုၣ်အဖိမ့ၣ်တခါ မၤတၢ်မၤလၢတၢ်မၤဃဲကျးအပူၤလီၤ. ပိာ်ခွဲၤအဂၤတဂၤ မၤပုၤစုသုတၢ်မၤ ဖဲလုၤလုၤပါဟံၣ်အိၣ်ဆိးလီၤအပူၤလီၤ."

တၢ်ပုၤစံးအကစၢ်အတၢ်အိၣ်သး ဟံၣ်ဂ့ၤထီၣ်လဲလီၤ. အခဲအံၤအသးနံၣ်အိၣ် ၃၅, ဒီးဆၢထၢၣ်ကျၢၤဒိၣ်ထီၣ် မ့ၢ်လၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကူၤစါယါဘျီ ဒီးအိၣ်ဆိးတၢ်အိၣ်သး ဂ့ၤထီၣ်အဃီလီၤ. တၢ်ဟံၣ်က့ၤအိၣ်ဘၣ်တပူၤဃီဒီးအမိၤလၢပုၤတက့ၢ် မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အသုၣ်သးတခါစုၢ်ကိးလီၤ.

ဘၣ်ဆၣ် ဒ်အမ့ၢ်ပုၤလၢအိၣ်တၢ်လၢဒဲကဝီၤယံာ်မးအသိး, အဝဲသုၣ်ကမ့ၢ်ပုၤလၢအညီၣ်နီၤဒီးပုၤ ဒီးလဲၤသုက့ၤဘၣ်လၢပုၤအဂီၢ်, တၢ်ဆၢကတၢ်ကတံာ်တံာ်ဝဲဒီးလီၤ. "လၢဒဲကဝီၤအပူၤ ပလီၤကံာ်ဒ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီးဒိၣ်တဒုၣ်အသိးလီၤ.

သုၣ်စ့ၣ်မိၣ်အခါ ကတံာ်ကတီၤဟါတၢ်အိၣ်လၢအဝဲဒီး အဖိခွဲခံဂၤအဂီၢ်, ဖဲအခဲနီၣ်မ့ၢ်အဟံၣ်ဒီးဖိအပူၤ.

ယသးသယုၢ်ဘၣ် ပုၤမ့ၢ်ဒီးပုၤလၢပဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်ဃၢၤလီၤ." တၢ်ပုၤစံးဝဲလီၤ. "ပုၤတက့ၢ်အခဲအံၤကါအိၣ်အါမး, ဒီးပုၤကညီအိၣ်အါမး, ဘၣ်ဆၣ်ပုၤလၢအမ့ၢ်ပဟံၣ်ဘူးဃီဘူးတဖၣ် ပတထံၣ်ဘၣ်အဝဲသုၣ်ကစီတဘျီဘၣ်. အဝဲသုၣ်အတြီၤကးတံာ်ဃာ်အသးထီၣ်ဘီလီၤ."

အဝဲသုၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မိာ် တၢ်အိၣ်သးအကီအခဲသန့က့ၤ, အဝဲသုၣ်ဟံၣ်လီၤအသးကျၢၤမုဆုလၢကအိၣ်မူလီၤပလီၤဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢအဆိတလဲသး လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

"အလီၤမ့ၢ်အိၣ်, ယမ့ၢ်ဘၣ်မၤတၢ်မၤလွၢ်ခါဂ့ၤ, ယါခါဂ့ၤ, ယကမၤလီၤ." သုၣ်စ့ၣ်မိၣ်စံးဝဲလီၤ. "ယတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ခါဆူညါယါနံၣ်အကီၢ်မ့ၢ်ဝဲလၢယကပၢဘၣ်ဟံၣ်တဖျၢၣ် ဒီးကါတခိၣ်, ဟ့ၣ်ယဖိတၢ်က့ၢ်ဘၣ်က့ၢ်သု အကီၢ်စီပတီၢ်လၢအထီဒီးလၢကအိၣ်ဘၣ်ဒီးယဟံၣ်ဖိဃီဖိ လၢတၢ်သုၣ်ဖဲသးညီအပူၤလီၤ. ယန့ၣ်လၢယတၢ်အိၣ်မူအတၢ်မ့ၢ်လီၤကလၢပုၤလီၤ."

ကီၢ်ပယီၤပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲ အိၣ်လၢကီၢ်ကီၢ်တံာ်ကီၢ်ဆၢဒဲကဝီၤအပူၤအဂၤ ၁၀၂,၀၀၀ လီၤ. စးထီၣ်လၢပုၤအဆိကတၢ်တကရၢၤက့ၤကဒါ အပူၤကွံာ်မဟံၣ်တနံၣ်ဝဲၤအလီၤခံ, ပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲလၢအဟံၣ်ဖျါအသးလၢ နီၣ်ကစါတၢ်သးအိၣ်တၢ်က့ၤကဒါအဂီၢ် အိၣ်ဝဲအါဂၤလီၤ. အဂၤအိၣ်ဒီးဝဲအါဂၤလၢအကွၢ်တၢ်အိၣ်သးသုၣ်တဖၣ်အံၤဘူးဘူးတၢ်တၢ် ဒ်သိးကဆၢတံာ်လီၤအဝဲသုၣ်သးလၢအတၢ်အိၣ်မူခါဆူညါအဂီၢ်လီၤ.

ခဲၣ်လု သးနံၣ်လွၢ်နံၣ် (စုစုၣ်), ဒီးခဲၣ်မုးနံၣ်နံၣ် (စုထွဲ), တဖၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်လၢပုၤဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤ, ကီၢ်ကီၢ်တံာ်, ဒီးအခဲအံၤ ကျးစးမၤလီၤပလီၤသးဒီးတၢ်အိၣ်မူ အိၣ်လၢဟံၣ်ဒီးဖိအပူၤ, ဃုာ်ဒီးအဝဲသုၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိ ဖဲကီၢ်ပယီၤပုၤတၢ်တၢ်ပုၤတက့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

Photos: ©UNHCR/H. Lat